

RAPORT Z DEBATY

Organizatorzy:

Partnerzy:

W dniu 26 września 2007 r. w budynku Polskiej Agencji Prasowej (ul. Bracka 6/8, Warszawa), odbyła się debata pt. **”Białe certyfikaty - system motywacyjny dla efektywności energetycznej”**, zorganizowana przez firmę Procesy Inwestycyjne Sp. z o.o. przy współpracy partnerów strategicznych: BOT, Dalkii Poznań, Elektrociepłowni Zabrze, Elbisu Sp. z o.o., Platformy Obrotu Energią Elektryczną, Rockwool Polska oraz CECED - Europejskiego Stowarzyszenia Producentów AGD. Spotkanie zgromadziło przeszło 70

uczestników, wśród których byli eksperci z Polski i Europy oraz dziennikarze. Debatę poprowadził **prof. Krzysztof Żmijewski**, Przewodniczący Społecznej Rady Konsultacyjnej Energetyki.

Następujący eksperci wzięli udział w panelu dyskusyjnym:

- **Zbigniew Kamiński**, Zastępca Dyrektora Departamentu Energetyki, Ministerstwo Gospodarki - „Białe certyfikaty - skuteczny środek do poprawy efektywności energetycznej?”
- **Tomasz Wiczorek**, PTCE - „Kolejny kolor - białe certyfikaty. Od energii odnawialnej do zrównoważonego rozwoju energetycznego”
- **Harry Schur**, Członek Zarządu, RWE STOEN
- **Jerzy Ptak**, Prezes Zarządu, Elektrociepłownia Zabrze S.A.
- **Krzysztof Żmijewski**, Przewodniczący, Społeczna Rada Konsultacyjna Energetyki - „Oprawa efektywności energetycznej polskiej gospodarki; Uzyskanie znacznej redukcji emisji Co2.”
- **Wojciech Konecki**, Dyrektor Generalny, CECED Polska - Europejskie Stowarzyszenie Producentów AGD - „Efektywność energetyczna - pogląd producentów AGD”
- **Michał Zakrzewski**, Specjalista, CECED Polska - Europejskie Stowarzyszenie Producentów AGD - „Efektywność energetyczna - pogląd producentów AGD”
- **Piotr Pawlak, Rockwool** - „ESD”

Ponadto, aktywny udział w dyskusji wzięli: p. Tadeusz Banasiak, Prezes Zarządu, Elbis Sp. z o.o., p. Andrzej Surma, OPEC GRUDZIĄDZ Sp. z o.o., p. Grzegorz Onichimowski, Prezes Zarządu Towarowej Giełdy Energii S.A., p. Aleksander Mateja, Elektrociepłownia Chorzów "Elcho" Sp. zo.o., p. Zygmunt Parczewski, EnergSys Sp. z o.o. oraz p. Henryk Gaj, Ecofys Polska.

Głównym celem debaty było zwrócenie uwagi na niezwykle istotną kwestię efektywności energetycznej i kluczowemu dla jej wsparcia – mechanizmowi Białych Certyfikatów, szczególnie w aspekcie przygotowywanej ustawy o efektywności energetycznej. Wprowadzenie od 1 stycznia 2009 Białych Certyfikatów wiązać się powinno się z wypracowaniem jasnego katalogu działań zwiększających efektywność energetyczną, za

które przysługiwałyby certyfikaty i przypisanie im określonej ich liczby. Właśnie ta ostatnia kwestia wzbudza najwięcej emocji. Dyskusja ekspertów zarówno sektora energetycznego, ciepłego jak i przedstawicieli przemysłu w tym obszarze wydaje się szczególnie istotna, gdyż mechanizm Białych Certyfikatów dotyczyć będzie wymienionych obszarów.

Poprzez debatę stworzone zostało forum do dyskusji nad dwoma różnymi rozwiązaniami tego problemu (predefiniowanej liście „wyceniającej” działania oraz mechanizmem „wyceny” rynkowej – chodzi o przeliczenie megawatogodzin na certywatogodziny) tak aby wypracować optymalny system, który w rzeczywisty sposób wpłynie na promocję działań proefektywnościowych.

Następujące aspekty mechanizmu białych certyfikatów omówione zostały podczas debaty:

- Jakie są korzyści z implementacji systemu białych certyfikatów w Polsce?
- Czy białe certyfikaty mogą służyć jako skuteczny mechanizm wspierający wzrost efektywności energetycznej?
- Jaki będzie tryb przyznawania praw do emisji białych certyfikatów?
- Czy lepiej wprowadzić tanie czy drogie certyfikaty w świetle sytuacji, w której tanie certyfikaty oznaczają więcej oszczędności i korzyści dla społeczeństwa, a drogie są atrakcyjne dla inwestorów-emitentów?
- Charakter i możliwości kreowania opłaty zastępczej
- Wpływ energochłonności w sektorze budownictwa na obecny stan i przyszłą poprawę efektywności energetycznej.

Dyrektor Kamiński w swojej prezentacji wskazał na istotne elementy Ustawy o efektywności energetycznej oraz podkreślił strategiczne znaczenie mechanizmów wspierających zwiększenie efektywności energetycznej tj. białych certyfikatów oraz innych mechanizmów rynkowych (m.in. dobrowolnych zobowiązań w sektorze wytwarzania). Ponadto, podkreślona została potrzeba bardzo dokładnego sprzężenia w/w ustawy z ustawą Prawo energetyczne oraz potrzeba znalezienia rozwiązania, które by pozwoliło aby grupa ludzi cały czas monitorowała status kwestii efektywności energetycznej. Po takim wstępie, Dyrektor Kamiński zdefiniował białe certyfikaty jako mechanizm stymulujący i wymuszający zachowania pro-efektywnościowe, a mianowicie przyczyniającym się do: zmniejszenia

zużycia energii, zwiększenia sprawności wytwarzania energii, ograniczenia strat w przesyłach i dystrybucji. Wskazane zostały również terminy przyjęte w zakresie wdrożenia ustawy o efektywności energetycznej (czyli również białych certyfikatów) - ustawa ta powinna trafić pod rozprawę Sejmu na przełomie września i października bieżącego roku.

Następnie wystąpił p. Harry Schur z RWE STOEN, który przedstawił swoje komentarze nt. kwestii białych certyfikatów oraz stanowiska STOEN-u w tym zakresie. Wyrażono pogląd, że jeśli chodzi o zwiększenie efektywności energetycznej, to STOEN jest jak najbardziej za takim postępowaniem. Natomiast wskazano również, że istnieje kilka sposobów osiągnięcia pożądanego celu i należy bardzo uważnie rozważyć, który środek będzie najbardziej skuteczny. Odnosząc się ponadto do stwierdzenia, że rynek będzie bardzo mocnym elementem wspierającym proces zwiększania efektywności, p. Schur podkreślił, że trzeba byłoby przeprowadzić bardzo dużo drogich inwestycji w celu aby stworzyć taki rynek, który by pozwolił aby taki postęp miał miejsce. Ponadto, wskazał on, że niezbędny jest inny system regulacyjny niż obecnie przyjęty, jak również skuteczny system ochrony konsumentów. Podsumowując, p. Schur powtórzył, że ma pozytywną opinię białych certyfikatów jako mechanizmu zwiększającego efektywność energetyczną, choć uważa, że nie jest to jedyny możliwy system prowadzący do osiągnięcia tego celu.

W swojej prezentacji, prof. Krzysztof Żmijewski przedstawił dwa sprężone zagadnienia: poprawa efektywności energetycznej polskiej gospodarki oraz uzyskanie znacznej redukcji emisji CO₂, a także dokumenty motywujące do tych działań (tzw. 'drivery') - Dyrektywę o efektywności energetycznej 2006/32/WE oraz program UE 3x 20, przy czym podkreślono jeszcze raz konieczność dualnego podejścia do tego zagadnienia. Wskazano, że może być tylko jeden system, a mianowicie białe certyfikaty, który by obsługiwał we wskazanym zakresie trzy obszary inwestowania w EE - użytkowania, dystrybucji i przesyłu, wytwarzania. Przybliżając natomiast zasady funkcjonowania systemu białych certyfikatów, prof. Żmijewski podkreślił, że system ten może współpracować z każdym innym systemem wsparcia, co oznacza brak konieczności kontroli i skomplikowanej sprawozdawczości (zasada otwartości). Ponadto, wskazano na szereg dalszych zasad, wśród których warto podkreślić: zasadę żarówki, zgodnie z którą jeśli inwestycja funkcjonuje krócej niż 15 lat to uwzględnia się odpowiedni ułamek, zasadę kwantową, która głosi, że istnieje minimalna wielkość certyfikatu o który można się ubiegać, a także zasadę audytu, w ramach której każde

przedsiębiorstwo musi mieć audyt - dla działań prostych audyt proforma na jednej stronie A4, a dla przedsięwzięć bardziej złożonych audyt bilansu oszczędności.

Następnie prof. Żmijewski przedstawił proces uzyskania prawa do emisji białych certyfikatów, który ma postać przetargu na inwestycje oszczędzające energię o którym jest mowa w art. 16a ust. 8 ustawy Prawo energetyczne. Podkreślony został również fakt, że przyjęty tryb jest oparty na zasadzie równości podmiotów (w przeciwieństwie do często dotychczas stosowanego trybu decyzji administracyjnej). Wygranie przetargu oznacza automatyczną emisję uzyskanych białych certyfikatów, które będą wprowadzone do obrotu giełdowego. Natomiast firmy obracające energią będą miały obowiązek umorzenia liczby certyfikatów proporcjonalnej do wolumenu energii sprzedanej odbiorcom końcowym (po przeliczeniu na energię pierwotną). Jeśli natomiast chodzi o funkcjonowanie tego mechanizmu, to zaledwie 3% inwestycja ze strony sektora paliwowo-energetycznego wygenerowałaby kwotę rzędu 2.55 mld złotych, pozwoliłoby na wprowadzenie oraz utrzymanie systemu białych certyfikatów.

Komentując prezentację prof. Żmijewskiego, p. Tomasz Wieczorek z Polskiego Towarzystwa Certyfikacji Energii przedstawił kategorie czynności kwalifikowanych dla wytwórców, które będą uprawniać do emisji białych certyfikatów. Odnosząc się do generacji rozproszonej, p. Wieczorek zaproponował aby przyjąć założenie, że ilość certyfikatów jest proporcjonalna do średnich strat na danym napięciu (w 50%) i na napięciach wyższych. Stwierdzono również, że dobrze funkcjonujący system certyfikatów generuje minimalne ilości płatności opłaty oraz przytoczono przykład angielskich zielonych certyfikatów (dotyczących OZE), które funkcjonują właśnie z takim skutkiem. Wskazano ponadto na dwie możliwości kreowania opłaty zastępczej: **stałą** obliczoną na podstawie określonej technologii (ew. indeksowana wskaźnikiem inflacji) oraz **zmienną** wyliczaną na zasadzie widelkowej (jak przy kogeneracji) lub powiązaną z parametrem zewnętrznym

W prezentacji Europejskiego Stowarzyszenia Producentów AGD przedstawiony został program Stowarzyszenia pt. „Time to go! - czas na zmiany!”, którego głównym założeniem jest oszczędzanie energii w skali całej Unii Europejskiej, w tym oszczędności poszczególnych gospodarstw domowych. Wskazano również cel tego projektu, którym jest promocja zastępowania 188 milionów sztuk (na skalę europejską) nieefektywnych energetycznie dużych urządzeń AGD (np. lodówek, pralek itp.) Również wskazano na olbrzymi potencjał do

zwiększenia efektywności energetycznej, w szczególności w zakresie szerszego wprowadzenia efektywnych energetycznie urządzeń AGD do gospodarstw domowych (w 2004 r. urządzenia efektywne - klasy A lub wyższej - stanowiły tylko 15% wszystkich urządzeń stosowanych w tych gospodarstwach). P. Michał Zakrzewski podkreślił, że istnieje kilka mechanizmów mogących doprowadzić do osiągnięcia celów w/w programu, które jak najbardziej mogą funkcjonować obok siebie: białe certyfikaty, tzw. tax credits oraz rabaty dla konsumentów.

Reprezentując poglądy sektora budownictwa, p. Piotr Pawlak z Rockwool Polska wskazał, że należy szukać oszczędności w budownictwie aby te kwoty móc przeznaczyć na zwiększenie efektywności energetycznej. Zostało również podkreślone, że najwięcej energii się zużywa w gospodarstwach domowych, a nie w np. w transporcie. Obecny standard energetyczny budynków w Polsce jest prawie dwa razy wyższe niż w Niemczech, gdzie wskaźnik wykorzystanie energii jest niski. Trzeba się natomiast liczyć z faktem, iż ta energochłonność jest znacznym obciążeniem dla polskiej gospodarki. Ponadto, p. Pawlak wskazał na możliwości obniżenia energochłonności budynków, przede wszystkim poprzez nowe inwestycje (nowe budynki), w drodze czego nastąpi m.in. zmniejszenie kosztów ogrzewania oraz zmniejszenie ilości emitowanego CO₂. Podkreślono, że warto inwestować w obszarach, które mogą przynieść największą korzyść oraz że niezbędna jest szeroka akcja promocyjno-informacyjna skierowana do społeczeństwa.

Komentując zagadnienie białych certyfikatów w kontekście sektora ciepłowniczego, p. Jerzy Ptak opisał aktualny stan sektora w aglomeracji Śląskiej oraz wskazał, że system białych certyfikatów niewątpliwie mógłby skutecznie służyć jako mechanizm wspierający ten sektor.

Wnioski:

1. Jest to jak najbardziej możliwe aby Polska osiągnęła cel **3 x 20**;
2. Proponowany system białych certyfikatów niesłychanie utrudnia korupcję, bo jest transparentny i nie wymaga decyzji administracyjnych;
3. Można stosować system białych certyfikatów równolegle do innych rozwiązań implementowanych na polskim rynku energii takich jak zobowiązania dobrowolne w sektorze wytwarzania.